LIKAVAN

Časopis pre Likavčanov

Noviny obce Likavka vychádzajú 2 x ročne, december 2022, ročník XXIX, číslo 2

Pokojné Vianoce a šťastný Nový rok 2023

Mikuláš v Likavke
strana 3

Projekt regionálnej výchovy
strana 6

Baškine dobroty
strana 17

ISSN 1338-7812

Príhovor starostu

Vážení občania,

stojíme opäť na prahu nového roka a prežívame chvíle plné radosti a rodinnej pohody. Zároveň hodnotíme uplynulý rok a plánujeme aktivity na rok budúci. Toto isté, mierou vrchovatou platí aj pre našu obec. Uplynulý rok bol zameraný, resp. ovplyvnilo ho niekoľko dôležitých priorít. Tou prvou bolo podanie žiadosti o úver a podporu na výstavbu bytových domov v bývalom areáli Lesov SR na Paračke. Táto žiadosť doposiaľ nebola podporená, no obec v tejto zásadnej otázke naďalej podniká všetky kroky na získanie potrebných finančných prostriedkov. Preto aj na tento účel viaže 218 000 eur z vlastných zdrojov na položky, ktoré nemôžu byť predmetom štátnej podpory. Táto skutočnosť obmedzila celkovú intenzitu investičných aktivít obce. Napriek tomu sme v druhom polroku tohto roka zmodernizovali niekoľko stoviek metrov chodníkov na ulici J. Kačku smerom k autobusovému nástupišťu, časť miestnej komunikácie na ulici Pod Paračkou, fasádu na budove kaderníctva pri pošte a autobusovú zástavku pri bývalej predajni AGRO Milk.

Život v obci výrazne ovplyvnili aj dve investičné aktivity regionálneho charakteru - štátne zákazky. Rekonštrukcia Mosta 063 pri domove dôchodcov zaťažila mnohých obyvateľov Likavky a klientov blízkych sociálnych zariadení nadmernou hlučnosťou, zápchy na ceste do Ružomberka boli veľmi časté, pohyb vozidiel po miestnych komunikáciách sa výrazne zintenzívnil. Na základe tlaku Obce Likavka zhotoviteľ v spolupráci s policajnými zložkami vykonal niekoľko zmierňujúcich opatrení, no ich efekt nebol postačujúci. Najdôležitejší bol záväzok zhotoviteľa o skrátení doby výstavby, ktorý sa podaril dosiahnuť.

Druhou významnou stavbou v našej obci je úsek Diaľnice D1 s tunelom Čebrať. Práce na tomto diele na pol roka ustali. Znovu to boli mesto a obce, ktoré dôrazne zatlačili na zhotoviteľa a investora tejto stavby. Podarilo sa dosiahnuť medzi nimi dohodu a práce boli postupne obnovené v plnom rozsahu. Ich výsledkom bolo prerazenie tunelovej rúry na tuneli Čebrať ako jedného z mílnikov tohto diela. Termín dokončenia výstavby sa žiaľ posunul, predpokladá sa na polovicu roka 2024.

Po komunálnych voľbách v októbri 2022 sa z časti zmenilo zloženie obecného zastupiteľstva, priority a hlavné východiská pre najbližšie roky sa len tvoria. Určite ale budú zamerané na ďalšiu obnovu ciest, chodníkov, obecného rozhlasu, osvetlenia, kamerového systému, ale predovšetkým na vytvorenie podmienok pre bytovú výstavbu. Ťažko dnes predpokladať, čo nám finančné možnosti dovolia. Aj preto sa obec bude snažiť o podávanie žiadostí o granty a dotácie. V decembri tohto roka bola jedna z takýchto žiadostí úspešne vyhodnotená a obec na obnovu telocvične ZŠ získala takmer 100 000 eur. Doposiaľ nebola vyhodnotená ani žiadosť na vybudovanie zberného dvora pri pekárni.

Nikto z nás dnes nevie, aká zima nás čaká. Či bude obdarená veľkou nádielkou snehu, alebo mrznúcimi dažďami. Každopádne sa na údržbu ciest, chodníkov a parkovísk musíme pripraviť. To si ale vyžaduje súčinnosť širokej verejnosti. Dôkladnú zimnú údržbu miestnych komunikácií a zber a vývoz komunálneho odpadu komplikuje a v mnohých prípadoch až znemožňuje parkovanie motorových vozidiel na miestnych komunikáciách a chodníkoch. Najhoršia situácia v tomto smere je na uliciach D. Kráľovenskej, Š. Moyzesa, Pod cintorínom, Hviezdoslava, Úboč, Paračka a Pod Paračkou. Parkovanie je v mnohých prípadoch nie len v príkrom rozpore s pravidlami cestnej premávky, ale je aj prejavom nízkej úrovne tolerancie a zodpovednosti. Aj touto formou apelujeme na všetkých majiteľov motorových vozidiel, aby počas zimných mesiacov neparkovali svoje vozidlá na miestnych komunikáciách a chodníkoch a tiež nevyvážali sneh z dvorov na tieto komunikácie. V prípade, že mechanizmy vykonávajúce údržbu miestnych komunikácií ju nebudú môcť bezpečne realizovať, ulici resp. chodník neodhrnú. Bezpečnosť vodičov, chodcov a vzájomná solidarita nech je pre nás všetkých hlavnou prioritou.

Dovoľte mi na záver poďakovať sa za dôveru preukázanú v komunálnych voľbách. Záväzok, ktorý takto vznikol sa budem snažiť maximálne a citlivo naplniť.

Všetkým vám prajem radostné a požehnané vianočné sviatky naplnené pokojom a rodinnou pohodou a rok 2023 plný zdravia, šťastia, porozumenia, úspechov a splnených prianí.

Ing. Marián Javorka
starosta obce

Starosta Marián Javorka a zvolení poslanci obecného zastupiteľstva – Daniel Krížo (664 hlasov), Renáta Mudičková (581), Patrik Strnátka (532), Vladimír Hatala (511), Igor Marton (504), Michal Švento (493), Jozef Nemček (485), Adrián Solár (478) a Roman Vrabko (442).

Mikuláš v Likavke

Asi neexistuje dieťa, ktoré by nemalo rado sviatok svätého Mikuláša. Mikuláš je predzvesťou vianočných sviatkov, deti sú v očakávaní, či dostanú darček, majú krásne rozžiarené očká, tešia sa na Mikuláša, neskôr na Ježiška. Mikuláš navštívil aj deti v našej obci.

V nedeľu 4. decembra mal Mikuláš veľa práce, kým obehal všetky deti do 10.rokov v našej dedine. Darček im osobne doniesol do ich príbytkov, hoci deti čisté čižmičky nemali nachystané, ale Mikuláša potešili peknou básničkou či pesničkou.

V pondelok 5. decembra zavítal v predvečer mikulášskeho dňa do Obecnej knižnice v Likavke Mikuláš aj s jeho pomocníkmi, kde sa ho už nevedeli dočkať naši čitatelia. Pre Mikuláša mali deti pripravené básničky aj pesničky, za čo im Mikuláš dal sladkú odmenu, a našich najlepších čitateľov obdaroval aj knihou.

A ako to bolo u hasičov?
Aj deti v Likavke, zvlášť tie hasičské, si užili špeciálnu mikulášsku návštevu – veď Mikuláš prišiel opäť po roku aj k nim, tentoraz na krásne vysvietenom hasičskom aute za zvukov vianočných a predvianočných pesničiek a blikotania hasičského majáku. Dokopy štyridsať detí, ktoré cez rok navštevovali hasičský krúžok a tiež menšie deti členov nášho zboru obdaroval svätý Mikuláš sladkým balíčkom, pohladením, pekným slovom a na oplátku deti venovali Mikulášovi krásnu básničku či pesničku. Žiariace očká, ale niekedy aj bojazlivý pohľad alebo skrývanie sa za rodiča boli častým javom dnešného sviatočného večera. Vrúcne poďakovania nielen obdarovaných detí, ale aj ich rodičov alebo starých rodičov nám dávajú istotu, že všetko, čo robíme pre našich malých hasičov má hlboký zmysel a význam.

PS: Keď sa svätý Mikuláš s nami na konci dňa lúčil, odkázal všetkým likavským deťom, že o rok ich opäť veľmi rád navštívi...

Miroslava Raksová a Peter Brtko

Pribudli nové chodníky aj zastávka

Aj keď v Likavke počas leta a jesene rezonovali najmä tri témy spojené s dopravou - výstavba nového mosta pri DSS Likava, rekonštrukcia cesty I/18 v Ružomberku a s ňou spojené obchádzkové trasy a opätovné rozbehnutie výstavby objektov na diaľnici D1, stále sa realizovali aj obecné projekty. O letnom a jesennom dianí v Likavke hovorí starosta Ing. Marián Javorka.

Vystavané chodníky od Grenstave až po autobusovú stanicu

Čo sa týka ciest, cestnej siete a výstavby chodníkov, v Likavke bolo naozaj husto. Pripomenieme ešte dve ďalšie investície. Starosta sa najskôr poďakoval SC ŽSK: *„Musím sa poďakovať Správe ciest ŽSK, že zrekonštruovali cestu III. triedy smerom na Liskovú asi na úseku 400 metrov dlhom. Teraz je jazda popod Paračku plynulejšia.“*

Potom pridal informácie, ako prebiehala výstavba chodníkov za železnicou. *„Rekonštruovali sme chodníky v celom úseku cesty III. triedy od firmy Grenstave po autobusovú zastávku, ktorá je v našom katastri. Chodníky boli staré a v zlom technickom stave vrátane zábradlia. Práce sme vykonali dodávateľsky a financovali cez dotáciu získanú prostredníctvom MAS Dolný Liptov. Chodníky sme dokončili ku koncu júla, sú pekné, moderné, a výrazne uľahčia*

pohyb chodcov v tejto frekventovanej lokalite.“

Nové detské ihrisko v areáli školy

„Spomeniem našu podporenú žiadosť o dotáciu na vystavanie detského ihriska RODINKA v Likavke,“ pokračuje starosta. *„Získali sme na túto aktivitu 33 tisíc eur. So spoluúčasťou obce vo výške 4 tisíc eur by sme radi vybudovali v obci ďalšie detské ihrisko. Vyrastie v školskom areáli. Bude to ihrisko z agátového dreva a doplní už existujúce o nové prvky.“*

Ďalšie rozohrané projekty

V hre má obec Likavka tiež žiadosť o vybudovanie zberného dvora, ktorého projekt ráta so stavebnou časťou aj získaním novej komunálnej techniky.

Starosta má v zozname aj ďalšie rozpracované alebo už urobené akcie. *„Získali sme nové vozidlo z prebytočného majetku MV SR, jedná sa o vozidlo Landrover Defender. Má síce 20 rokov, je naozaj výrazne opotrebované, ale je to staré poctivé terénne auto, ktoré naši mechanici - hasiči, borci prvej triedy, dajú do kopy a bude myslím dobre slúžiť najmä na jazdu v neprístupných terénoch a ťažšie prístupných miestach katastra obce.*

Spoločnosť Packeta má v Likavke Z box, odberné miesta ideme pre veľký záujem rozširovať, súčasný rozsah strojnásobíme. Získali sme aj menší grant od Spoločnosti Mondi SCP určený na vybudovanie autobusovej zastávky pri prevádzke Agromilku. Zastávka je už hotová a spoločnosti Mondi SCP ďakujeme za príspevok.

Svojpomocne sme tiež budovali zvonicu na obecnom cintoríne.

Zrekonštruovali sme aj protipovodňovú nádrž v lokalite Kramariská, takisto na svojpomocnej báze. Má tento charakter a jej prvoradé využitie je určené práve ako zdroj vody pre prípad lesných požiarov. Je to pôvodná nádrž o rozmere asi 5x15 metrov s hĺbkou do metra a pol, ktorú sme teda zrekonštruovali do novej podoby. Keďže je vybudovaná na peknom mieste, a aj keď je tu voda studená „ako čert“ ale „kúpateľná“, je vhodná aj na otužovanie pre otužilejších ľudí. Areál budeme zľahka stále dopĺňať.“

Stanislav Krakovský
foto archív obce

Odpadové hospodárstvo obce

Prečo toľko rečí okolo smetí?

Odpady sú závažným problémom, ktorý ovplyvňuje každodenný život všetkých obyvateľov a čoraz viac aj našu peňaženku. Komunálny odpad, ktorý vyhodíme totiž sám nezmizne, ale práve naopak predstavuje veľkú záťaž pre životné prostredie.

Na úvod by sme sa chceli poďakovať všetkým Likavčanom, ktorí odpady poctivo separujú, neprodukujú nadmerné množstvo komunálneho odpadu a snažia sa kompostovať. Aj keď sa odpad pravidelne zbiera, separuje sa, stále je komunálneho odpadu v obci veľa. Vyzývame preto všetkých, ktorí sa nepodieľajú na separovaní odpadov, alebo sa snažia svojich odpadov zbaviť nevhodným spôsobom, aby v tom nepokračovali!!

Triedime ale nie dosť!

Sme radi, že občania pochopili aký dôležitý význam má triedenie kuchynského odpadu, kontajnery máme stabilne naplnené. Kuchynský olej sem však nepatrí. Ten môžete odovzdať v sklenej nádobe na zbernom dvore, aby sa tak nezmarilo úsilie ostatných, keďže ide o triedený zber, každý má povinnosť zo zákona triediť! Vďaka zavedeniu triedenia kuchynského odpadu sa nám podarilo získať príspevok z environmentálneho fondu vo výške 2 475 eur.

Za rok 2021 Likavčania vyviezli na skládku odpadov 369,30 ton komunálneho odpadu, čo predstavuje 53,25 %-tnú úroveň vytriedenia. Na základe úrovne vytriedenia, nám bol stanovený zákonný poplatok za uloženie odpadu na skládku vo výške 15 eur/t. Za rok 2022 očakávame minimálne rovnakú úroveň vytriedenia. Ak by sme však dosiahli úroveň nad 60 % zákonný poplatok by bol stanovený na 11 eur/t, čo v praxi znamená, čím viac vytriedime, tým menej platíme.

Aktuálna situácia v oblasti odpadového hospodárstva

Od roku 2020 naša obec pristúpila k zvýšeniu poplatku za komunálny odpad, nakoľko nás k tomu prinútili legislatívne zmeny, zvyšujúce sa poplatky za vývoz i skládkovanie. Štát zavádza také kroky voči samosprávam, ktoré v konečnom dôsledku len zvyšujú náklady na zber odpadu. V záujme správneho nastavenia odpadového hospodárstva by malo platiť – kto dôkladne separuje, nebude platiť viac!!! Avšak opak je pravdou.

Vyše 70 000 eur odkroja z rozpočtu obce náklady na odpad. V súčasnosti platí, že ten kto odpad tvorí musí za jeho vývoz a uloženie na skládku zaplatiť. Obci sa tak zakazuje prispievať na odvoz a uskladnenie odpadu na skládku, uhradiť ho musia producenti, teda občania poplatkom za odvoz komunálneho odpadu, pričom súčasný poplatok stále nepokrýva plnú sumu výdavkov spojených s vývozom komunálneho odpadu.

V rámci spravodlivého nastavenia poplatku za komunálny odpad sa stále pripravujeme na zavedenie množstvového zberu, t.j. koľko odpadu domácnosť vyprodukuje za toľko si zaplatí. Keďže sa bude jednať nielen o spravodlivý ale najmä pre obec efektívny spôsob zberu, je nevyhnutné systematicky pripraviť podmienky k uskutočneniu tohto zberu, čo v praxi znamená čipovanie nádob, nákup software a s tým súvisiace finančné náklady. Zavedenie tohto systému spustíme v skúšobnej prevádzke v roku 2023. Keď sa dokončí implementácia do informačného systému obce, zavedieme množstvový zber v obci. V roku 2023 teda ešte pôjdeme po starom, vzhľadom na uvedené s navýšeným poplatkom na osobu.

Mgr. Bc. Mária Žerebáková

Zo života našej materskej školy

„Moja milá mamička,
ja už nie som maličká.
Do škôlky sa veľmi teším,
každé ráno do nej bežím.
Pozri ocko, pozri sem,
veľa vecí už sám viem.
Škôlka je môj kamarát,
chodím do nej veľmi rád“.

Teší nás a sme vďační, že sme aj tento školský rok naplnili kapacitu materskej školy a jej brány otvorili pre 70 detí. Hlavným cieľom výchovy a vzdelávania v materskej škole je dosiahnutie optimálnej kognitívnej, senzomotorickej a sociálno-citovej úrovne ako základu pre ďalšie vzdelávanie a život v spoločnosti. Poslaním materskej školy je, okrem iného, podporovať vzťah dieťaťa k poznávaniu, objavovaniu a získavaniu nových poznatkov, umožňovať dieťaťu napĺňať život a učenie prostredníctvom hry, priamej skúsenosti a aktívneho bádania, rozvíjať u dieťaťa tvorivosť a kritické myslenie, naučiť ho rešpektovať morálne hodnoty, uplatňovať a chrániť práva dieťaťa v spolupráci s rodinou.

Naša materská škola obohacuje výchovu a vzdelávanie o regionálnu a environmentálnu výchovu, ktoré sú zahrnuté aj v školskom vzdelávacom programe: *„Slniečko nám svieti, poďme sa hrať deti“*. Koncepcia ponúka možnosť v efektívnej forme využívať jedinečnosť prostredia a podmienok, v ktorých sa materská škola nachádza.
Tak, ako aj po minulé roky, sme sa zamerali na odovzdávanie tradícií našich starých rodičov cez tie najmenšie deti, našich škôlkárov, ďalším generáciám. Snažili sme sa oživiť hodnoty vychádzajúce zo zvykov a tradícií našich predkov. Poznávali sme dávnu minulosť nášho regiónu ukrytú v ľudových piesňach a tancoch, v detských tradičných hrách, vo zvyklostiach a ľudových múdrostiach,

Z MATRIKY
(21.6.2022 - 10.12.2022)

NARODILI SA

Natália Kohútová, Lukáš Janiga, Jakub Turan, Adelin Martonová, Marína Sýkorová, Jakub Vrabko, Juraj Vrabko, Elias Múdry, Libor Likavčan, Daniel Rimko, Sebastián Mravec, Matias Fajta

OPUSTILI NÁS

Peter Švalec (71-ročný), Helena Lačeková (77-ročná), Magdaléna Siteková (88-ročná), Jana Slaná (49-ročná), Miroslava Martonová (98-ročná), Vladimír Kello (79-ročný), Jolana Švalecová (69-ročná), Rastislav Kolčák (47-ročný), Anna Lámošová (79-ročná), Emil Šúlek (80-ročný), Alica Fainová (76-ročná), Peter Sališ (63-ročný)

Projekt regionálnej výchovy
„Rok na Liptove - Dieťa v kontexte kalendárneho obyčajového cyklu“

Prostredníctvom aplikácie regionálnej výchovy a uplatňovaním projektu regionálnej výchovy vo výchovno-vzdelávacom procese, približujeme deťom dôležitosť materiálneho i duchovného dedičstva našich predkov. Nový školský rok sme otvorili jesenným kalendárnym zvykom - dožinkami, oslavou sme prejavili úctu k darom z prírody a pripravili sa na novú fázu roka. Deťom regionálna výchova ponúka zážitkové učenie a emocionálne prežívanie pri aktivitách ako je tlačenie kapusty spolu so spevmi, čo si vyskúšali predškoláci. Cestu za darom chleba si prešli deti z druhej triedy - Od klásku až po chutný, upečený chlebík. Najmenšie deti pracovali so šúpolím. Spoločne sme sa pripravili na dušičky vytvorením klasických papierovo-voskových kvetov. Kalendárne obdobie – zimu sme privítali pečením medovníkov i oblátok, navštívili nás Lucie a povymetali nám všetky kúty a pred Vianočnými sviatkami staršie deti šírili betlehemský príbeh koledovaním. Počas celého roka sa deťom približuje prebiehajúce obdobie s jeho typickými ľudovými vlastnosťami v našom regionálnom kútiku. Radosť a hodnoty spoznávajú deti počas dňa prostredníctvom ľudových hier, básni, rečňovaniek a piesní (Bc. Natália Zavacká).

Staršie deti našej materskej školy môžu pod vedením PaedDr. Renáty Mudičkovej a Mgr. Zuzany Gejdošovej navštevovať folklórny krúžok, ktorý je nositeľom a uchovávateľom ľudových tradícií, zvykov, piesní, tancov a detských hier. Rozvíja u detí ľudové umenie prostredníctvom pohybovo-hravého zamerania, hudobno-poetického, slovesného aj výtvarného zamerania. Deti majú možnosť spoznávať ľudové piesne, riekanky, vyčítanky, netanečné a tanečné hry, zábavné chorovodné detské hry a obradový folklór.
Cieľom je viesť deti k tvorivému prejavu, k individuálnemu dotváraniu osobitého pohybového výrazu a poznaniu ľudových hudobných a tanečných kreácií. Naučiť deti základné tanečné kroky, jednoduché tanečné choreografie a hudobno-pohybové hry. Zoznámiť deti s tradičnými remeslami regiónu ako významnej súčasti kultúrneho dedičstva, aktivizovať úctu k ľudovej tvorivej činnosti, podporovať detské zručnosti a podnietiť záujem o tradičné re-

meslá a ich využitie v súčasnosti (PaedDr. Renáta Mudičková).

Nielen tradície a láska k folklóru sú súčasťou našej materskej školy. Deťom sú nenápadnou formou predkladané aktivity zamerané na podnecovanie lásky k prírode, ktoré sú ukryté v projekte environmentálnej výchovy.

Projekt environmentálnej výchovy
„Od detstva s prírodou“

Prostredníctvom environmentálnej výchovy v rámci nášho projektu sa deti oboznamujú s prírodou, s prírodným materiálom a procesmi, ktoré v nej plynule prebiehajú. Zároveň sa snažíme poukázať na vplyvy jedinca na ne a na dôsledky jeho činnosti v prírodnom prostredí. Vzdelávacie aktivity s environmentálnym zameraním umožňujú deťom nadobúdať základné poznatky o prírode, ktoré majú deti možnosť získavať v konkrétnych činnostiach realizovaných bezprostredne v prírode. V jesennom období sme sa s deťmi starali o náš školský dvor hrabaním lístia, využívali odpadový materiál vo výtvarnej výchove, pracovali sme s gaštanmi či zbierali a poznávali liečivé rastliny. Spoločne s pani učiteľkami si deti vyrobili z prírodných materiálov nazbieraných v prírode ozdobný veniec na dvere, z tekvice kŕmidlo pre vtáčiky, či vtáčiky zo šušiek. Environmentálne cítenie detí sme rozvíjali aj triedením odpadu, pozorovaním kolobehu vody, prejavovaním ochranárskych postojov, ale aj zapájaním sa do činnosti spojenej so starostlivosťou o vtáky a zvieratá.
Všetky tieto aktivity vedú k výchove jednotlivca, k ochranárskym postojom v aktuálnych klimatických zmenách našej planéty, budovaniu pravdivejšieho citu a vzťahu k prírode a poznávaniu procesov v prírode hravou a zážitkovou formou (Mgr. Zuzana Hatalová).

Spolupráca rodiny a materskej školy má pre nás veľký význam, a tak sme sa rozhodli spojiť sily a predvianočný čas sme zahájili tvorivými dielňami. Ockovia, mamky, staré mamky a dokonca aj tety si nenechali ujsť príjemné chvíle strávené so svojimi ratolesťami. Popoludnie sa nieslo v duchu spoločnej práce, tvorenia, zdobenia, zábavy a dobrej nálady.
Pani učiteľka Mgr. Zuzana Gejdošová deťom priblížila jeden z pokladov našich tradícií – výrobu vianočných oblátok. Deti, ale aj dospelí, mohli vlastnými rukami vyskúšať celý postup výroby od liatia cesta, cez pečenie až po finálny výrobok. Atmosféru predvianočného času dopĺňala vôňa pečenia, melódia zimných piesní a veselosť našich detí. Pani učiteľky si vo svojich triedach pre rodičov a deti pripravili zaujímavé tvorivé práce. Vyrábali vianočné pozdravy, ozdoby na stromček z modelovacej hmoty, zhotovovali vianočné gule z polystyrénu, ale aj zdobili a ochutnávali medovníčky. Po práci si každý zaslúžil príjemné občerstvenie v podobe sladkých a slaných dobrôt, ktoré pripravili mamičky.

V takejto dobrej, predvianočnej nálade sme sa nasledujúce dni s deťmi usilovne pustili do príprav na príchod Svätého Mikuláša. Ten materskú školu navštívil 6. decembra. Rozžiarené detské očká Mikuláša privítali a potešili krásnym programom básni, piesní a tancov, za ktoré boli odmenené balíčkom sladkostí. Pod stromčekom si deti z každej triedy našli od Mikuláša nové knihy, stavebnice, skladačky a veľa iných hračiek.
Vianočnú náladu a radosť z narodenia malého Ježiška predškoláci zaniesli aj za brány našej materskej školy. Tajomstvo Betlehemskej noci prišli zvestovať a koledami potešiť pána riaditeľa ZŠ s MŠ, usilovné pani kuchárky a samozrejme v neposlednom rade zavítali na obecný úrad k pánovi starostovi.

V závere mi dovoľte sa aj touto cestou poďakovať za pomoc, podporu a vzájomnú spoluprácu starostovi Obce Likavka Ing. Mariánovi Javorkovi a pánovi riaditeľovi ZŠ s MŠ Likavka Mgr. Ľubošovi Birtusovi. Za ústretovosť, ochotu a vytváranie príjemnej atmosféry v materskej škole nielen v čase pred Vianocami, ale aj počas celého roka všetkým pedagogickým i nepedagogickým zamestnancom a samozrejme v neposlednom rade aj Vám, milí rodičia a starí rodičia, pretože len vďaka spolupráci s Vami môžeme formovať Vaše a zároveň aj naše najväčšie poklady - deti a vytvoriť im tak prostredie, v ktorom sa budú cítiť šťastne, bezpečne a spokojne.

Mgr. Zuzana Mudičková

Likavská škola oslavuje 60 rokov

Tak ako sa rozrastala obec Likavka a zvyšoval sa počet obyvateľov, tak si to vyžadovalo aj viac priestorov na vyučovací proces pre žiakov. Staré priestory, v ktorých sa dovtedy realizovalo vyučovanie, boli nedostačujúce, bolo potrebné vybudovať vhodnejšie školské zariadenie.
Písal sa 13. október 1962. V ten deň vstúpili do novovybudovanej základnej deväťročnej školy prví žiaci z Likavky, Martinčeka a Valaskej Dubovej. Odvtedy sa začína písať novodobá história likavskej školy.
Áno, je to už 60 rokov, čo múry školy ukryli v sebe prvé krôčky detí za získavaním vedomostí, zručností, návykov a vzdelanosti. Tak ako prichádzali noví žiaci a tí starší odchádzali, tak sa tu vystriedali aj mnohí riaditelia, ktorí sa snažili zveľaďovať školu, modernizovať priestory, zlepšovať pracovné podmienky pre žiakov i pracovníkov.

Postupne k hlavnej budove školy pribúda telocvičňa a školská jedáleň. Pred dvadsiatimi rokmi škola získava právnu subjektivitu a pridružila sa k nej aj materská škola. Samozrejme, že si škola od tých čias vyžiadala aj mnohé opravy a rekonštrukcie, tie priniesli bonus v podobe nových okien, zateplenia, obnovy odborných učební... Vybudovaniu multifunkčného ihriska sa tiež mnohí potešili. Treba spomenúť aj ďalšie projekty, ktorými sa riešila otázka energetickej náročnosti priestorov školy, ďalej rekonštrukcia šatní, sociálnych zariadení, jedálne, teplovodných rozvodov a iné. Samozrejme, ako našej škole pribúdajú roky, pribúda aj viac práce na jej udržiavaní.
Pri tomto jubileu treba spomenúť všetkých, ktorí sa zaslúžili o jej správny chod. Vďaka patrí vedeniu školy a zriaďovateľovi, ktorí sú tou riadiacou hlavou všetkého. Ďalej sú to učitelia, ktorí vštepujú žiakom vedomosti a morálne hodnoty a tak ich pripravujú na nastávajúcu profesionálnu dráhu životom. Uznanie patrí aj všetkým prevádzkovým zamestnancom, rodičom a priateľom školy.
Zaželajme našej škole pod hradom Likava do ďalších rokov veľa dobrých učiteľov a mnoho úspešných žiakov. Všetko najlepšie!

Mgr. Iveta Čutková

Členovia MS SČK upratali cintorín aj pomohli potravinami

Ani sme sa nenazdali prázdniny a dovolenky skončili a prehupli sme sa do jesene. V októbri sme opäť zorganizovali zájazd do Jablonky. Dobre nám padlo vyjsť si na výlet a popozerať trhy, čo to si dokúpiť, poobzerať sa po niečom novom. Verím, že aj tentoraz nám to vyšlo a spokojné tváre vás všetkých nás nesklamali.

Koncom októbra sme si urobili brigádu na cintoríne. Členky z výboru napadlo, aby sme sa postarali o opustené hroby zosnulých z Domova dôchodcov. Mnohí už nemajú nikoho, tak sme im ozdobili kríže aspoň kvietkom a zapálili sviečku, nech odpočívajú v pokoji.

Ako po iné roky aj teraz Červený kríž organizuje potravinovú pomoc. Tento rok sme vyzbierali omnoho menej potravín aj z dôvodu krízy, balíky boli menšie, ale o to s väčšou láskou sme ich rozdali ľuďom, ktorí ich potrebujú a verím, že sme aspoň troškou pomohli v týchto neľahkých časoch.

Blíži sa koniec roka a aj touto cestou sa chcem poďakovať celému výboru a všetkým členom za podporu a prácu ktorú vykonávajú pre Miestny spolok Slovenského Červeného kríža v Likavke.

Zároveň chcem všetkým popriať, aby ten nastávajúci rok bol lepší ako predošlý, veľa zdravia, porozumenia a pokoja ako v práci tak aj v súkromí. Šťastný Nový rok 2023.

Za MS SČK Beata Vrabková

Mesiac úcty k starším v školskom klube

Jeseň, ktorej obdobím práve prechádzame, je až poeticky krásna. A v jednom zo svojich mesiacov nám pripomína jednu z najvzácnejších cností, ktorá môže byť zrodená v duši človeka. Je ňou úcta k tým, ktorí celý svoj život tvrdo pracovali a vzdávali sa radostí, aby urobili šťastnými nás, ich deti a vnúčatá. Je to úcta k našim starým rodičom, či prarodičom.

Človek je krásny nielen vtedy,
keď má pružný krok.
Človek je krásny podľa múdrosti,
čo zračí sa mu v oku,
podľa vrások a bielych vlasov, podľa slov,
keď ponára sa v hovore s deťmi do rokov,
keď aj on bol mladý.
Človek je krásny vtedy,
keď ho ľudia majú radi.“

Október je mesiac, kedy si každoročne pripomíname, aký význam pre nás naši starkí majú. Chceme im vyjadriť našu trvalú lásku, úctu a prejaviť im pochopenie, trpezlivosť a pomoc. Je veľmi dôležité, aby sme k takémuto postoju viedli hlavne deti. Preto sa aj v našom školskom klube už stalo tradíciou, že deti pozývajú svojich starých rodičov, aby im vzdali úctu a poďakovali sa im za všetko, čo pre nich robia. V posledných rokoch nám tento milý zvyk prekazila tak často skloňovaná pandémia. No tento rok, keď sa konečne uvoľnili obmedzujúce opatrenia, sme sa rozhodli v tejto milej tradícii pokračovať.

Predposledný októbrový pondelok sa chodba prvého stupňa našej školy zaplnila do posledného centimetra. Starí rodičia mali po dlhšom čase možnosť vidieť a vypočuť si, čo si ich vnúčatá pre nich pripravili. Našej besiedky pre starých rodičov sa zúčastnilo aj vedenie našej školy a prišiel aj pán starosta. Starých rodičov privítal pán riaditeľ, ktorý im poďakoval za ich obrovskú pomoc pri výchove ich vnúčat. Tie sa im predstavili básňami, spevom, tancom, ktoré s nimi nacvičili ich panie vychovávateľky. Deti, ktoré navštevujú hudobný odbor ZUŠ Jánoš spolu so svojimi vyučujúcimi starých rodičov potešili spevom a hrou na hudobné nástroje. Starí rodičia s hrdosťou sledovali výkony svojich vnúčat. Keď z takmer sedemdesiatich detských hrdiel ako mohutná riava zaznela pieseň Slovensko moje, v mnohých očiach starých rodičov sa zaleskla slza a výkon detí odmenili mohutným potleskom. Deti sa po skončení kultúrneho programu rozbehli ku svojim starým rodičom, aby im odovzdali milé darčeky, ktoré si pre nich v školskom klube pripravili. Pohostili ich jablkovými koláčmi, ktoré v ten deň priniesli do školy pri príležitosti Dňa jablka v našej škole.

No naše deti v tomto čase nemysleli len na svojich starších príbuzných, svojich starých rodičov, či prarodičov. Vedia, že existujú aj ľudia, ktorí nemajú možnosť zdieľať radosti a starosti života so svojimi blízkymi, ale sú odkázaní na pomoc a opateru cudzích ľudí v domovoch pre seniorov. Aj na vstupe do našej obce sa nachádzajú hneď dve takéto zariadenia. Po mnohých rozhovoroch s deťmi na tému, ktorej hlavným motívom by mohla byť rozprávka O troch grošoch sme sa rozhodli týchto starších občanov potešiť a zhotovili sme pre nich, pre všetkých pozdravy, ktorými sme im pripomenuli, že na nich myslíme a vážime si, čo všetko pre nás mladších urobili. Veríme, že sme im tým urobili radosť a aspoň trochu rozjasnili ich mnohokrát jednotvárne dni.

Milí naši starkí, želáme Vám pevné zdravie, bystrú myseľ, úsmev na tvári, radosť zo života a aby Vaše ďalšie roky sprevádzala láska, úcta a pozornosť, ktorú si zasluhujete.

Miroslava Šatarová

Deti zažili s eRkom krásne chvíle

V roku 2022 sme s deťmi prežili mnoho krásnych chvíľ, a aj z tohto roka si odnášame veľa krásnych spomienok, ktoré nám ostanú celý život. Rok 2022 sme odštartovali našou najmilšou aktivitou – Dobrou Novinou. Radostnú zvesť sme do vašich domácností priniesli 6.1. S vašou pomocou sa nám podarilo podporiť projekt podnikania farských skupín v Ugande. Vyzbierali sme krásnu sumu 780 eur, za čo vám veľmi ďakujeme.

Naša činnosť pokračovala naďalej aj formou detských stretnutí, ktoré sa do letných prázdnin niesli v cestovateľskom duchu. Táto téma vyvrcholila v detskom letnom tábore. Tábor sa konal v termíne od 11.07 do 17.7, v obci Pruské. Detského letného tábora sa dokopy zúčastnilo 42 účastníkov. Téma tábora niesla názov „Letom svetom." Cez tento týždeň sme spoločne precestovali päť kontinentov, odlietali sme z Európy do Ázie, z Ázie do Austrálie, z nej do Afriky a nakoniec do Severnej a Južnej Ameriky. V Ázii sa nám pokazila lietadlo, a náš pobyt sa na tomto kontinente o deň predĺžil, tak sme sa rozhodli si ho spríjemniť výletom. Navštívili sme zrúcaninu hradu Vršatec, ktorá sa nachádza na bradle Vršatec, nad obcou Vršatské Podhradie v Bielych Karpatoch. Počas tohto týždňa sme spoznávali kultúru a zvyky spomínaných kontinentov, dozvedeli sme sa aj o svätých, ktorí sa spájajú s týmito kontinentami. Po letných prázdninách sme sa s deťmi opäť stretli na detských stretnutiach. Tento rok sme sa zapojili aj do kampane DOBROčiny, počas ktorej sme si s deťmi povedali aké je dôležité prinášať ľudom radosť a dobro. Spoločne sme vymysleli pár nápadov ako môžeme pomôcť aj my, a na našich stretnutiach sme napríklad vyrobili krmítka pre vtáčiky, vyzbierali v našej obci odpadky a navštívili cintorín kde sme sa pomodlili za všetkých našich blízkych zosnulých a tiež za zosnulých z domu dôchodcov, ktorým sme zapálili aj sviečky. Jesenné počasie sme využili naplno a s deťmi sme prevetrali naše nádherné šarkany na Opuke.

Aj tento rok sa v našej farnosti uskutoční už 28. ročník Dobrej noviny. Mottom ročníka je „Zmeňme púšť na záhradu" a ústredným projektom tohto ročníka je ekologické farmárčenie a komunitné záhrady v kraji Samburu. V tomto školskom roku sa na stretkách venujeme nezištnej službe, ktorú deťom predstavujeme ako normálnu súčasť života a najlepší spôsob, ako odpovedať na ťažké chvíle, ktorým čelíme v našej spoločnosti i v našich vzťahoch. Preto v Dobrej novine upriamujeme pozornosť na nezištnú službu našich koledníkov i obetavú prácu našich afrických partnerov, ktorých efektom je požehnanie, životodarná sila, vďaka ktorej dokáže aj na vyprahnutej púšti zakvitnúť záhrada. Z milej služby koledníkov tak majú osoh naozaj všetci. Do našich rodín vstupuje vianočné požehnanie a cez dary vianočnej zbierky pociťujú africké rodiny úprimnú starostlivosť blížnych, hoci vzdialených tisíce kilometrov. Preto vás pozývame aby ste prijali aj vy koledníkov do vašich rodín a tak pomohli aj malými skutkami lásky, zmeniť životy ľudí v inom kúte sveta! Koledovať budeme 26.12.2022 od 14tej. Svoje rodiny môžete zapísať v predsieni kostola od nedele 10.12.2022.

V túto chvíľu by som sa chcela poďakovať všetkým ľuďom, ktorí nás podporujú a pomáhajú nám akoukoľvek formou. Vďaka patrí aj kňazom našej farnosti za ich duchovnú podporu a ich povzbudivé slová. Poďakovanie patrí aj animátorom, ktorí aj naďalej budujú otvorené spoločenstvo.

Za eRko Likavka - Daniela Krížová
a Gabriela Zsigmundová
zodpovedná osoba za eRko Likavka
a zodpovedná osoba za Dobrú Novinu

Čas nezastavíš

Bože, ako ten čas letí... počuť z každej strany, z každých úst. Akoby aj nie,veď začiatkom októbra už hrajú v nákupných centrách vianočné koledy a čokoládové figúrky Mikuláša a čertíka zapĺňajú predajné pulty obchodov už v septembri.
Tak spomaľme. V kľude, pri šálke voňavej kávy si prečítajme aspoň nové číslo Likavanu, možno aj dobrú, pútavú knižku. Lebo čas naozaj nezastavíš, ale v tých príjemných chvíľach ho aspoň pribrzdime. Život sa nám relatívne vrátil do normálu aj po kultúrnej stránke a my sme spolu s folklórnou skupinou Likava zažili niečo nové-neokukané v Ponikách, v neďalekom

Podbieli sme likavský folklór prezentovali na „Bobrovej rali“ a znova po covidovej prestávke sme mohli navštíviť našich krajanov v Rumunsku na festivale vinobrania.Tak ako to už býva zvykom, dobrosrdečnosť krajanov v Bodonoši nepozná hraníc a my sme strávili v spoločnosti priateľov nádherný víkend, za čo im chcem aj touto cestou úprimne poďakovať. Láskavosť, prajnosť i vďačnosť stále pretrvávajú v srdciach priateľov z rodiska Jožka Peniaka a my sme sa s ňou stretávali počas celého nášho pobytu od prvého zvítania až po posledný stisk ruky a objatie pred návratom do Likavky. A tak aj vďaka finančnej pomoci od našej obce sme mohli Likavku prezentovať v rôznych regiónoch Slovenska i za jeho hranicami. Radi by sme opäť zorganizovali náš úspešný, no kvôli covidu zrušený Metenícky fašiang. Ak to situácia dovolí,tak sa koncom fašiangov stretneme v kultúrnom dome v Likavke a hosťom ukážeme tradičnú likavskú bursu a na záver pochováme basu.To už sme ale rýchlo prešli do roku 2023 a tak skôr, ako ho privítame, chcel by som najprv poďakovať členom folklórnej skupiny a ich rodinám za obetavosť a ochotu pracovať vo svojom voľnom čase pre folklór v obci a všetkým, i Vám, milí čitatelia, popriať radostné a požehnané vianočné sviatky a úspešný vstup do nového roku. Príjemné čítanie Vám za folklórnu skupinu Likava želá

Ján Mudička.

Klub NAC Ružomberok má oddiely cykloturistov aj cyklopretekárov

Cykloturistika

Cykloturisti začínajú rok pešou turistikou všetky akcie sú v celoslovenskom kalendári KST a informačnom cente Ružomberok. Každá akcia organizovaná KNAC Rbk poskytuje účastnícky list, odznaky prípadne magnetky. Účasť je závislá na počasí a pohybuje sa v priemere 75 účastníkov na akciu. Nakoľko akcie sú v celoslovenskom kalendári účastníci sú z celého Slovenska ba aj z Čiech. 24.roč. Trojkráľového výstupu na Tlstú /Krstá/ horu sa uskutočnil tradične 6.1.2022, Fašiangový výstup na Mních 27.2. V programe bolo vyhodnotenie masiek a malé postátie pri harmonike a speve. Občerstvenie klasické fašiangové. Medzinárodný deň žien si pripomíname výstupom na V.Choč, ktorý sa uskutočnil 6.3. Malá pozornosť pre ženy patrí k tomu. Už tradičnou akciou sa stáva čistenie cyklochodníka do Korytnice v súčinnosti s OZ B.Potok. V roku 2022 sme mali otvorenie cyklosezóny prechodom po Cyklokorytničke.

Deň Zeme sme si pripomenuli ešte 21.5. v sobotu. Vyčistili a vyzbierali sme na Kramariskách v Likavke okolie obidvoch pamätníkov rôzny odpad, ktorý tu zanechali poriadkumilovný občania. Je pravdou, že je to už menšie množstvo ako bývalo, ale vzhľadom na to, že máme zberné dvory a separujeme, ešte je to veľa. Je na nás ako si chránime našu prírodu. Na Kramariskách nám vzniká oddychová zóna, chráňme si ju je pre nás všetkých.

V nedeľu 5.6. na stretnutie všetkých generácií hlavne rodičov s deťmi bola zameraná cykloakcia Bicykluje celá rodina.

Jej 39. ročník sa uskutočnil v L.Štiavnici za Lúčnym hríbom. Za spolupráce obce na čele so starostom bol pripravený celodenný program, rôzne súťaže, pre deti aj dospelých a aj guláš.

V dňoch 4. – 7.8. sa uskutočnil 43. ročník cykloturistickej akcie Okolo Liptova. Účastníci absolvovali v piatok trasu okolo L.Mary so zástavkami na priehradnom múre, v L.Mikulášii. V Jakubovanoch starosta obce nám pripravil kotlíkový guláš. Ďalšou zástavkou bolo kúpanie v L. Mare V sobotu sme navštívili Gothal v L.Osade a v L.Lúžnej nás čakal p.starosta obce s občerstvením a alpakou Macom pod novovybudovanou rozhľadňou / jediná v okrese/ nad Lúžnanskými meandrami. V nedeľu bolo na programe spoznávanie Hrabovskej a Čutkovskej doliny. V mesiaci decembri nám ešte ostáva Mikulášska vychádzka Okolo Sidorova. To sú akcie ktorých sme boli organizátori, samozrejme že sme sa počas roka zúčastnili akcií poriadaných turistickými partnermi.

Spoznávanie našej krajiny, krás, histórie a pozoruhodností bolo splnené. Účastníci vyjadrili spokojnosť a posun v budovaní turistických zaujímavosti spojených s prezentáciou Liptova a okolia Ružomberka. Čo nás môže tešiť to je, že sme všetko absolvovali bez úrazu.

Pretekári

Naši členovia-MTB cyklisti a cestní cyklisti sa zúčastňovali rôznych cyklistických akcií organizovaných Slov. zväzom cyklistiky a jednotlivými dobrovoľnými organizáciami.

MTB cyklisti-horský cyklisti sa v roku 2022 zúčastňovali akcií v rámci MTB série-ŠKODA BIKE OPEN TOUR, Merida Road Cup a SLOVAK XCM TOUR.Toto sú maratónske série po rôznych častiach našich pohorí a aj v zahraničí. Naši pretekári tu dosahovali vo svojich kategóriach výborné výsledky,umiestňovali sa na medailových miestach. Priebežné poradie v celkovom hodnotení v jednotlivých kategóriách: M. Jánošík 1.m, L. Kandera 12.m, M. Hulej 10.m., L. Csifáry 11.m., J. Javorka ml. 5.m., L.Šaffo 8m. Majstrom Slovenska v cestnej cyklistike sa stal J.Javorka, na 10.mieste sa umiestnil L. Šaffo a na 12.m. L. Kandera . Klub vzhľadom na počet súťažiacich pretekárov v klube je priebežne na 18. mieste zo 136. klubov. Celkove možno hodnotiť klub ako úspešný.

Róbert Fajta

PÄŤ DÔVODOV, PREČO JE MARIHUANA DROGA

JE TO NAOZAJ NEBEZPEČNÁ DROGA?

Marihuana, mnohými ľuďmi ospevovaná a mnohými zatracovaná. Už dlhšiu dobu je počuť debaty o tom, že by sa marihuana mala legalizovať, teda, že by jej užívanie nebolo trestné a bolo by povolené. Niekto s ňou má svoju vlastnú skúsenosť. Niekto ju užil a nič sa nestalo. Niekto mohol mať „fajn" pocit. A tak teda vzniká otázka, že prečo sa kvôli marihuane robí toľko kriku. Nie sú tu snáď horšie drogy? NIE SÚ!
Informovanosť o marihuane je veľmi malá, a aj keď nejaká je, tak je premiešaná rôznymi protichodnými informáciami a niekedy i klamstvami. Z tohto dôvodu sme vybrali päť praktických dôvodov, prečo je marihuana droga a to droga nebezpečná.

1. MARIHUANA JE, ako všetky ďalšie drogy (extáza, pervitín alebo napríklad aj alkohol), JED. A preto marihuanové omámenie nie je nič iné než otrava.
2. MARIHUANA SA, ako aj ďalšie drogy, UKLADÁ V TUKOCH. Hlavná účinná látka marihuany je THC a tá sa nedá rozpustiť ani vo vode, ani v krvi, ani v moči. Dá sa rozpustiť iba v tukoch. To znamená, že sa ukladá v telesných orgánoch, ktoré tieto tuky obsahujú, ako je mozog, pohlavné žľazy, slezina, pľúca a pečeň. Odbúravanie je také pomalé, že i príležitostný konzument má drogu neustále v tele i po dlhšej dobe (týždne, mesiace).
3. MARIHUANA VPLÝVA NA PSYCHIKU človeka. Vymenujme iba niektoré – zraková halucinácia; spôsobuje poruchy pamäte a zmeny osobnosti, či nálad; vyvoláva úzkosť a paniku; zhoršuje reakčný čas.
4. MARIHUANA VPLÝVA NA FYZICKÝ STAV človeka. Vymenujme iba niektoré – riziko ochorenia na rakovinu je 5 až 10-krát vyššie než u fajčiarov cigariet; spôsobuje poruchy menštruačného cyklu a poruchy plodu; deformuje spermie a tým sa môže podieľať na neplodnosti mužov; spôsobuje nesprávne delenie buniek a vážne dedičné poškodenia.
5. MARIHUANA JE VSTUPNÁ BRÁNA k ďalším drogám. Cesta k ďalším drogám (pervitín, heroín) vedie väčšinou cez marihuanu. Podľa jedného prieskumu, ktorý sa robil v Holandsku, väčšina návštevníkov „kaviarní", kde sa fajčí marihuana, súbežne užíva i iné drogy napr. kokaín.

SKUTOČNÝM RIEŠENÍM JE POZNAŤ FAKTY A NIE UŽÍVAŤ DROGY

SKUTOČNÝM RIEŠENÍM JE POZNAŤ FAKTY A NIE UŽÍVAŤ DROGY

www.bezdrog.sk

Pár tipov ako kúriť drevom efektívnejšie, čistejšie a ušetriť

Väčšina z nás si myslí, že kúriť drevom je ľahké a nie je na tom čo pokaziť. To, v čom kúrime, čím kúrime a ako kúrime ale ovplyvňuje našu spotrebu dreva a v neposlednom rade aj kvalitu vzduchu, ktorý dýchame. Možno viacero z týchto rád už dávno poznáte, no viete aj prečo je to tak? Ak sa už riadite týmito zásadami, je to skvelé, ale možno budete vedieť poradiť susedovi, čo vám zadymil vyvešanú bielizeň.

Poďme sa najskôr zamerať na to, v čom kúrime. Nový moderný kotol na drevo či drevné pelety sa naozaj oplatí a vie vám ušetriť veľa času aj peňazí. Najlepšie to ilustruje táto tabuľka. Účinnosť v praxi znamená, koľko percent energie z dreva je daný typ kotla schopný premeniť na využiteľné teplo. S tým súvisí aj to, koľko tuhých znečisťujúcich látok sa uvoľní do ovzdušia. **Ak je kotol moderný a účinný, dokáže využiť až do 95% energie z dreva, tým zároveň vypustí do ovzdušia omnoho menej škodlivín.** Pozor tiež treba dávať na voľbu správneho výkonu vykurovacieho zariadenia, treba ho prispôsobiť veľkosti vykurovaného priestoru.
Ďalší dôležitý bod správneho kúrenia je to, čím kúrime. **Kúriť by sme mali iba dobre vysušeným drevom (aspoň 1-2 roky).** Nie je pravda, že mokré drevo horí dlhšie a dá mi viac tepla. Mokré drevo horí dlhšie, pretože musí najprv samé seba vysušiť. Energiu spotrebujete na odparenie vody, nie na produkciu tepla. Na zohriatie zostane len polovica energie z dreva, ale do ovzdušia sa uvoľní až 10-krát viac znečisťujúcich látok z dymiaceho dreva. V skratke platí, že ak poriadne vysušíme čerstvé drevo, môžeme ním kúriť až tri zimy namiesto jednej.
Okrem začmudenia ovzdušia si pálením mokrého dreva začmudíte aj kotol a dymovod a vrstva sadzí zníži účinnosť prenosu tepla do domu a zvýši spotrebu dreva. Aby ste zachovali vysokú účinnosť prenosu tepla z kotla a dymovodu do domu, **treba dbať na pravidelné čistenie vykurovacieho zariadenia a komína** od sadzí a dechtu.
Rovnako platí, že by sme mali kúriť iba palivom, ktoré odporúča výrobca spaľovacieho zariadenia v návode (drevo, drevené pelety či brikety). To, že kúriť odpadom sa nemá je asi samozrejmé, ale do kotla nepatrí napríklad ani starý nábytok. Hoci sa zdá, že ide o drevo, sú v ňom prímesy rôznych lakov, lepidiel či iných chemikálií. Chemikálie zo spaľovania odpadu a iných nevhodných palív sa nám potom dostávajú do pľúc a môžu spôsobovať rôzne zdravotné problémy. Okrem toho si takýmto tmavým dymom zanášame kotol a komín a znižujeme účinnosť prenosu tepla, čo v konečnom dôsledku opäť vedie k vyššej spotrebe paliva. **Áno aj spaľovne odpadu pália odpad, ale na rozdiel od vás majú spaľovne odpadov účinné odlučovače na zachytenie škodlivín.**
Pozor aj na **prikladanie správneho množstva paliva**. Nie je vhodné priložiť iba jedno polienko. Pri horení jedného polienka dochádza k nedokonalému horeniu, drevo len obhára. Teplota v ohnisku je tak nízka, že produkujete 10-násobok emisií a do prostredia sa odovzdáva menej tepla. Prikladajte aspoň dve polienka. Vzájomne dokážu horieť efektívnejšie, s nízkymi emisiami. Moderné splyňovacie či automatické kotle sa nakladajú do plna. Ak ale naopak priložíte do starého kotla príliš veľa paliva naraz, zdvihne sa teplota spalín v dymovode a komíne a vy doslova vyhadzujete teplo a peniaze von komínom, riskujete požiar a produkujete veľa emisií. Ideálna teplota spalín vychádzajúcich z kotla je medzi 100 a 250°C.
Ďalšia chyba, ktorú počas kúrenia ľudia robia, je **prílišné škrtenie prívodu vzduchu pri horení**. Pri rozkurovaní treba mať nastavené regulačné klapky prívodu vzduchu na maximum. Po rozhorení dreva môžete regulačné klapky vzduchu trochu privrieť, nikdy ich ale nezatvárajte úplne. Ak drevo počas horenia nemá dostatok vzduchu, plameň je tmavočervený a dochádza k nedokonalému spaľovaniu, pri ktorom sa produkuje jedovatý oxid uhoľnatý (CO), rakovinotvorný benzo(a)pyrén a sadze zanášajúce vaše vykurovacie zariadenie.

Aj život v domácnosti má čaro

Nie každý dokáže oceniť človeka, ktorému na pleciach leží starostlivosť o domácnosť a všetkých jej členov. Viacerí to považujú za jednoduchú a stereotypnú prácu, no opak je pravdou a svoje o tom vie aj Lydka Žigová.

„Často sa stretávam s otázkami, ako vydržím byť tak dlho doma a či takto dokážem byť šťastná. Počas uplynulých dvadsiatich dvoch rokov som však prišla na to, že doma sa nedokážem nudiť, pretože ma vždy niečo zamestnáva.

S manželom máme päť detí. Manžel chodieval dlhé roky na týždňovky a domov prichádzal len na víkendy. Neskôr nám do životov zasiahla choroba svokry aj svokra, o ktorých som sa až do konca ochotne a s láskou starala. K tomu samozrejme patrila bežná starostlivosť o deti a domácnosť – no všetko som musela zvládnuť.

Medzi moje najväčšie záľuby, ktorými si spríjemňujem čas, patrí háčkovanie. Venujem sa mu približne dva roky a odvtedy som uháčkovala viac ako sto hračiek, rôznych dekorácií či detského oblečenia. Vždy ma poteší, keď sa niekomu moja práca páči a dokáže spôsobiť radosť. Háčkovanie pred časom zaujalo aj moju dcéru Silviu, ktorá rovnako ako ja háčkuje predovšetkým hračky.

Ďalšou činnosťou, ktorá ma zamestnáva, je pečenie. Som vyučená cukrárka, no torty dnes pečiem hlavne pre svoju rodinu a pre známych, ktorí ma o to požiadajú. Môj manžel zvykne hovoriť, že ich je až škoda zjesť, keď sú také pekné.

Keďže sa blížia Vianoce, rada by som sa podelila o osvedčený recept na medovníkové cesto, z ktorého robím aj adventné medovníkové vence. Okrem medovníkov u nás na vianočnom stole nesmú chýbať linecké koláčiky, fúkané rožky, žĺtkové rezy, griláž, medvedie labky, vanilkové rožky a metrový koláč.“

Na medovníkové cesto potrebujeme:
(Je dobré urobiť aspoň dve dávky)

- 500 g hladkej múky špeciál,
- 200 g práškového cukru,
- 200 g margarínu,
- 3 vajcia,
- 4 PL medu,
- 1 KL sódy bikarbóny,
- 1/2 KL mletej škorice.

Vymiesime cesto, misku prikryjeme sáčkom a necháme odležať 24 hodín. Medovníky pečieme na 170 – 210 stupňov.

Prajem Vám príjemné prežitie vianočných sviatkov a ak budete skúšať môj recept, tak nech sa koláčik vydarí....

Lydka Žigová

Zlaté makové tartaletky z Liptova

Tekvicová, rebarborová, či karamelová? Aj taká môže byť tartaletka – malý košíček z lineckého cesta plnený lahodným krémom. Typický francúzsky dezert mali pripraviť aj tohtoroční účastníci 2. ročníka celoslovenského finále súťaže SKILLS DANUBIUS GASTRO JUNIOR DEBIC CUP, ktorý sa konal 28. a 29. apríla 2022 v priestoroch bratislavskej Incheby.

Budúci cukrári predstavili svoje cukrárske umenie počas Medzinárodného veľtrhu gastronómie Danubius GASTRO. Medzi šiestimi najlepšími cukrármi Slovenska bojovala o prestížny titul aj žiačka tretieho ročníka Hotelovej akadémie v Liptovskom Mikuláši Barbora Stanická. V časovom limite 120 minút pripravila víťaznú tartaletku s malinami, lahodným smotanovo-mascarpone krémom a ganache z bielej čokolády a maku.

„Na odbornom výcviku som spolu s majsterkami skúšala piecť rôzne tartaletky – orechové, karamelové, marhuľové, pistáciové. Nakoniec zvíťazili makové. Víťazstvo v súťaži je pre mňa výzvou neustále sa zlepšovať, sledovať trendy, zúčastňovať sa súťaží, stáží či kurzov. Mojím najväčším snom je otvoriť si vlastnú cukráreň. A aké sú moje cukrárske vzory? Je ich viacero: Martin Devečka, Dominika Onofrejová aj Elena Gnut,“ konštatovala víťazka. A my držíme Barbore palce, nech sa jej sen splní.

Ing. Katarína Uličná
riaditeľka školy

Baškine dobroty

Volám sa Barbora Stanická a mám 18 rokov. Rozhodla som sa byť cukrárkou, pretože ma to vždy bavilo. Študujem na hotelovej akadémii v Liptovskom Mikuláši, kde som získala výučný list a naďalej pokračujem v štúdiu. Praxovala som u Martina Devečku, kde som získala veľké množstvo skúseností a zručností. Naučila som sa rôzne cukrárke techniky a postupy. Tie využívam aj pri mojom pečení na objednávky. Moje výtvory si môžete pozrieť na mojom instagramovom účte @baskine_dobrotky.

Fotografia je o zastavení času, o vnímaní podstaty bytia a krásy v nás

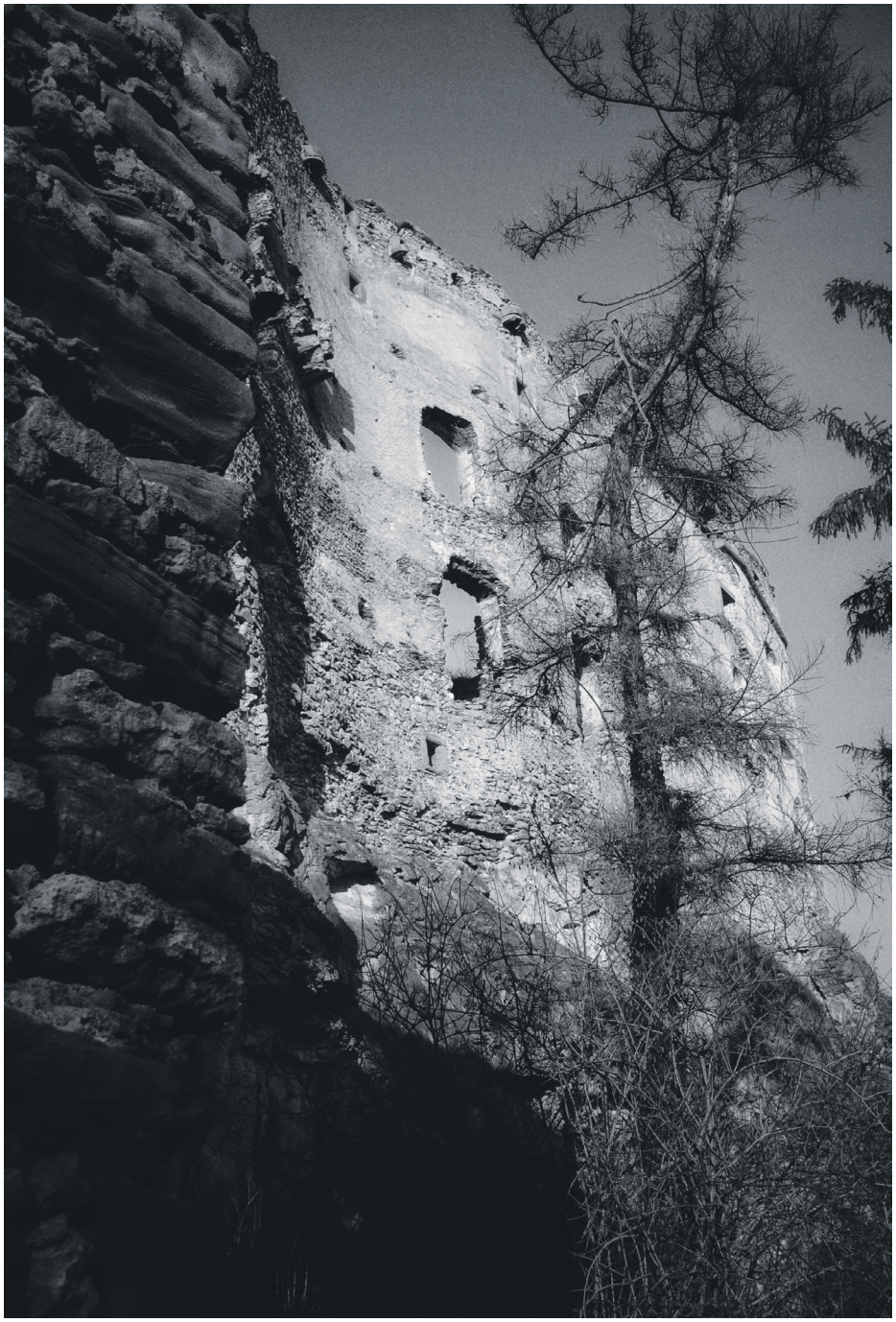

Zastaviť Čas

Volám sa Vladimír Škuta, pochádzam z malebnej dedinky s názvom Likavka. Dlhodobo pracujem a žijem so svojou rodinkou v Českej republike, no svoj rodný kraj si nosím hlboko v srdci a často naň myslím.

Ani neviem ako začať. Nikdy som fotografiu neštudoval, a napriek tomu som fotil vždy všetkým, čím sa dalo foťiť. Spomínam si, ako som fotil zimný pohľad z Likavského hradu. Je to akoby to bolo včera, utkvelo mi to v pamati a tam sa to možno všetko začalo. Niečo sa vo mne zlomilo, začal som svet vnímať inak. Písal sa rok 2010.
Dokumentoval som si rôzne veci okolo mojej rodnej dedinky, či už sa jednalo o hrad alebo okolitú krajinu. Hľadal som inšpiráciu vo vnútornom svete, ktorý bol pre mňa alfou a omegou.
Žijem v mestečku Kostelec nad Černými lesy, ľudia ma tu poznajú ako človeka s fotoaparátom, ktorý chodí po meste a hľadá ten svoj záber. Časom som sa chcel posunúť ďalej, tak sme s pomocou môjho kamaráta a pracovníka v miestnom múzeu zorganizovali prednášku a premietanie mojich cestovateľských fotografií. Prišlo pár ľudí a ja som dve hodiny nadšene rozprával o rôznych miestach, ktoré som navštívil a ktoré som sa chystal navštíviť.
Po nejakej dobe, slovo dalo slovo a zorganizovali sme moju prvú výstavu. Bolo to v septembri 2019, pozval som si na výstavu ešte dve kamarátky, ktoré so mnou vystavili svoje autorské fotografie. Prvá výstava mala pre mňa veľký úspech, ten pocit sa nedá opísať, človek to jednoducho musí zažiť.

V roku 2021 som mal už svoju samostatnú autorskú výstavu, ktorá bola zas o level inde, nazval som ju Tvár Mesta. Bolo to noje poďakovanie mestu, v ktorom žijem. Bola o ľuďoch, zákutiach a krásach. Zachytávala to, čo som videl a cítil.
Svoje fotografie som začal posielať na rôzne súťaže a netrvalo dlho a prišli úspechy. Moje fotky získali rôzne ocenenia a ja som na ne patrične hrdý.

- výtvarná súťaž *Kostelec obrazem* - 3. miesto (Kostelec nad Černými lesy 2020)
- výtvarná súťaž *Kostelecká zákoutí* - 3.miesto (Kostelec nad Černými lesy 2021)
- fotosúťaž *Brody v Brode 2021* – Téma: Ľudia a udalosti, 2. miesto (Havlíčkov Brod)
- sútaž časopisu Digitálne foto – Téma: *Úsmev* – výber redakcie (Praha, 2022) čb fotografia mojho staršieho syna Danielka pri hraní s vodou.

A tak putujem svetom, ktorý je a ktorý sa otvára môjmu zraku. To, čo bolo skryté, znova nachádzam a s pokorou prijímam život tak ako prichádza. Jeden múdry človek raz povedal: *„Keď aj cesta može byť cieľa.“* a práve táto veta ma sprevádza životom.

Vladimír Škuta

Vladimír Škuta: Tajomná žena

Úsmev – výber redakcie časopisu Digitálne foto (Praha, 2022)

Hokejbalový turnaj ulíc 2022

Konečne po dvojročnej pauze, z dôvodu vírusu, ktorý ochromil všetky športové aktivity, sa tento rok mohol opäť uskutočniť Turnaj ulíc v našej obci. Konal sa 26.11.2022. V tento deň sa zišli v areáli OŠK Likavka všetci nadšenci športu, ktorí si prišli zasúťažiť, ale aj tí, ktorí mali chuť tento deň povzbudzovať súťažiacich a prežiť ho v nadšenom, veselom, ale hlavne športovo založenom kolektíve ľudí (viac či menej), každá ruka a noha bola vítaná.
Členovia HBC Likavka pripravili tento turnaj tak, ako predošlé predcovidové roky. Pre účastníkov, občanov či občianky, zanietených športovcov aj nešportovcov z Likavky s podávaním "fazuľovice", fajnových langošov a rôzneho druhu občerstvenia.

Turnaj zahájil pán starosta Ing. Marián Javorka o 8.00 hod prihovorením sa všetkým účastníkom turnaja. Zaželal nám veľa šťastia a dobrej hry bez ujmy na zdraví. Po slávnostnom otvorení prebehlo losovanie prihlásených ulíc (družstiev): Hollého, Jánovčíkova, Puškáreň, Družstevná, Hasiči a Paračka. Následne začali „ukrutné boje" na ihrisku o každý meter a taktiež o body do tabuľky .
Boje to boli veľmi vyrovnané, v niektorých prípadoch vrcholili až nájazdmi, ktoré určili víťaza zápasu.
Počas prestávky turnaja sa uskutočnili súťaže pre účastníkov, na ktoré si z každého mužstva delegovali hráčov. Týchto hráčov sme podrobili súťaži v nájazdoch na brankára , v presnosti strely a následne najrýchlejšej strele. Tu musíme podotknúť, podčiarknuť a zdôrazniť, aj napriek zápasom, ktoré im nevyšli ako očakávali, všetky tri súťaže vyhrala ulica Paračka (veľká gratulácia).
Zatiaľ čo návštevníci turnaja sa ponúkali pripraveným občerstvením, turnaj pokračoval ďalšími zápasmi, v ktorých sa už rozhodovalo o celkovom umiestnení mužstiev .
Záverečné vyhlasovanie o umiestnenia mužstiev bolo dokonalou bodkou tohto podujatia. Mužstvá sa umiestnili nasledovne : 1. Družstevná, 2. Puškáreň (obhájili), 3. šikovní Hasiči. Všetkým družstvám gratulujeme k umiestneniu a taktiež k úspešnému zavŕšeniu turnaja. Dobrá nálada a atmosféra pokračovala aj naďalej v areáli OŠK, pokiaľ na účastníkov nedoľahla únava a pomaly sme sa z tejto vynikajúcej akcie pobrali domov (ženy prikázali).
Touto cestou by sme chceli poďakovať organizátorom HBC Likavka za dobre zvládnuté zorganizovanie turnaja, za príjemné spestrenie všedného dňa. Ďakujeme aj hráčom, ktorí dobrou náladou podporili túto akciu . Víťazom patrí gratulácia a ostatní to môžu v roku 2023 skúsiť znovu. Tešíme sa na Vás a na ďalší ročník o rok Dovidenia priatelia.

Patrik Trepáň

Likavan – Spravodajca obce Likavka. Vydáva: Obecný úrad Likavka. IČO: 00315362. Sídlo: Jánovčíkova 815, 034 95 Likavka. Redakčná rada: Miroslava Raksová, Ing. Marián Javorka. Grafická úprava a korektúry: Mgr. Stanislav Krakovský. Tlač 900 ks. ISSN 1338-7812. EV 4622/12. Tlačiareň Fork Martin. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov, neprešlo gramatickou úpravou.